

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
redacțiunile din următoarele orașe:
în Viena: M. Dukas Nachf.,
Baz. Augenthaler & Emrich Losenr.,
Helrich Schalek, Rudolf Mosas,
A. Oppelke Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. în Ham-
burg: Marolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
ciă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 8. a o
seră 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgului Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 57.

Brașov, Sâmbătă 11 (24) Martie.

1900.

Instrucțiunea publică și Szell.

Nimic nu a putut să pună în lumină adevărată direcțiunea politică a ministrului președinte Szell față cu naționalitățile în așa mod, ca atitudinea sa cu ocaziunea discușiunii asupra bugetului instrucțiunii publice.

Ce-i drept în această discușiune nu era vorba de resortul lui ca în aceea asupra bugetului ministeriului de interne. Dér Szell e ministru-președinte și în calitatea acesta el e responsabil pentru direcțiunea politică a întregului guvern, și decă de exemplu ministrul cultelor și instrucțiunii publice ia dispozițiuni și măsură, prin care se calcă îndreptățirea legală a majorității populațiunii statului și se produce astfel amărăciune în sinul ei, atunci ar trebui să admitem cel puțin, că șeful guvernului, după-ce a făcut atâtea declarațiuni, că vré să respecte legile și să facă dreptate tuturor, nu pôte să fiă nepăsător și să nu intervină cu autoritatea sa într'o discușiune, în care cea mai mare parte a vorbitorilor se pune pe un punct de vedere cu totul înafară de lege.

În tot decursul dezbaterii generale asupra bugetului ministeriului instrucțiunii publice, care a durat două zile, nu s'a vorbit și accentuat altceva cu privire la naționalități, decât ce s'a făcut în trecut și ce va trebui să se facă în viitor pentru-ca, prin călcarea îndreptării legale a acestor naționalități, se li-se distrugă și maghiarizeze școlile.

Și totuși ministru-președinte Szell n'a aflat de bine a sări cu nici un cuvânt în apărarea legii, decă nu în a naționalităților. După atâtea șgomot, ce s'a făcut în jurul „adevărului liberalism“ și a „iubirei de dreptate și adevăr“, reclamate în favorul d-lui Szell, ne am fi așteptat să-l vedem ridicându-se măcar în apărarea legilor dela 1868, cari au fost pe față atacate și desconsiderate în dezbateră amintită.

N'a făcut d-l Szell absolut nimic pentru salvarea prestigiului politice sale față cu naționalitățile; n'a ținut cont de ele nici cât fostul secretar de stat din era Banffy, Berzeviczy. Și acesta a dat în glasul celorlalți vorbitori șovinisti, precum nici nu era altfel de așteptat, dér a crezut cel puțin ca o cestiune de decență parlamentară pentru un fost secretar de stat la ministeriul de instrucțiune publică, de a spune lui Komjathy, că mirarea lui, că mai există încă școle cu limba de propunere nemaghiară și că diferitele confesiuni pot avé preparandiile lor, nu e tocmai nenerită, fiind-că de fapt legile dela 1868 și cea dela 1883 permit acesta. I-a mai spus, că dorește și el revizuirea legilor, cari nu i plac lui Komjathy, dér până atunci el trebuie să se împace cu gândul, că gimnasiile românesce și săsesci există în puterea legilor. S'a arătat însă și mai șiret d-l Berzeviczy și a ținut, că unde legile existente permit guvernului de a alege între diferite mij-

loce și cărări, acolo guvernul alege tot-deuna mijlocele și căile, ce corespund mai bine politice naționale maghiare. Ba a mai descoperit șovinistilor extremi, cari nu-și mai bat capul de loc cu existența legilor, ce mai conțin ore-cari favoruri pentru naționalități, că legile școlare aduse dela 1879 încôce i-au deja o pozițiune mult mai progresistă, decât legea de naționalitate dela 1868 — progresistă firesce în ce privește mijlocele și căile de maghiarizare.

În loc ca să fi intrat, nu ca Berzeviczy, ci cum se cuvine unui ministru-președinte cu falnica devisă „lege, drept și dreptate“, în meritul gravei cestiuni a apărării și respectării legalității, d-l Szell s'a mârșit să-și reediteze apărarea procedurii sale în cestiunea regulării rentei școlilor române din Brașov și nefăcând nici cea mai mică observare față cu afirmațiunile și pretensiunile răsăritore ale lui Komjathy în ce privește școlile naționalităților, a găsit de cuviință a răspunde, éráși numai ca să se apere, la o singură însingurare a lui Komjathy.

A ținut adevărat deputatul stângei estreme, că ministrul Wlassics a avut mai înainte planul de-a supune gimnasiile naționalităților unei supravegheri mai stricte, dér într'aceea din totă această hotărâre nu s'a ales nimic. Vré să țină adevărat Komjathy, că Szell ar fi fost piedeca, că n'u s'a făcut nimic.

În loc ca Szell să fi răspuns cum se cuvenea unui prim ministru și consilier al Majestății Sale, că ministeriul instrucțiunii nu e chemat să facă servicii polițienesci față cu școlile naționalităților, a scos din buzunar o scrisoare a lui Wlassics, din care s'a încercat a dovedi, că stă în corespondență cu el asupra acestei cestiuni și că și-a apropiat cu totul vederile colegului său dela instrucțiunea publică în privința „unei mai rigurose controle“ pe cale administrativă și institutivă a gimnasilor și a altor școle secundare nemaghiare.

Și un ministru-președinte, care se pörtă astfel, voescă să împace naționalitățile?

Acțiunea de împăcare ceho-germană. Din Viena se vestescă, că în 21 Martie n. conferența de înțelegere a ținut ședință. S'a dezbătut cestiunea limbii la autoritățile provinciale din regatul boem. La dezbateră generală au luat parte dintre Cehi Dr. Engel, Pacak, Kramarz și Kailz; din partea germană Prade, Schüker, Dr. Pergelt și Baerenreither, destășurându-se de ambe părțile punctele de vedere principale. Din partea guvernului a participat în discușiune ministru-președinte Koerber. Discușiunea nu s'a încheiat. Ea se va continua mâne. Ședința a durat 3 ore.

Szell, Wlassics și școlile naționalităților. În discursul său ținut cu ocazia dezbaterii bugetului de culte și instrucțiune publică, Bela Komjathy învinuise guvernul actual, că a pus la o parte măsurile, ce le plănuse guvernul trecut

pentru a-se estinde în toate direcțiunile instrucțiunea și controlul asupra școlilor naționalităților. Învinuirea acesta a căutat s'o abată dela sine guvernul actual chiar prin rostul ministrului-președinte Szell, care în ședința de alaltăieri a dietei a făcut următoarea declarațiune:

— Wlassics țină într'o scrisoare, ce am primit-o dela el: „Sunt necesitatea, ca asupra unor școle ale naționalităților, instrucțiunea să se organizeze mult mai riguros, și nu numai din punct de vedere administrativ, ci și din punct de vedere organic să nu mă rețin dela anumite inițiative.“

Cu privire la acesta, țină Szell, am curagiul a declara, că ceea-ce spune ministrul, ceea-ce a dispus pe baza acesta, el a executat în parte, fiind-că gimnasilor și școlile medii, unde s'au ivit cauze de bănueli, au fost inspectate mult mai riguros și ceea-ce a dispus el, adevărat rigorea în instrucțiune pe cale institutivă și administrativă, mărturisesc de al meu, dela alfa până la omega vom executat, și nici o clipă n'a fost vorba, ca hotărârea acesta să se slăbească, ori să fiă îndreptată în altă direcțiune.

Cu alte cuvinte, Szell și Wlassics lucră pe o mână în prigonirea școlilor nemaghiare.

Din dieta ungară.

(Bugetul ministeriului de culte și instrucțiune publică)

Miercuri s'a continuat și s'a și sfârșit dezbateră generală asupra bugetului cultelor și instrucțiunii publice. Primul orator al ședinței a fost

Pađer R. (partida poporală catolică): Combate străformarea școlilor confesionale în școle de stat. Spune, că e cu deosebire incorect, că se ridică școle de stat nu numai acolo unde nu sunt, ci și acolo unde sunt școle confesionale; ér ce e și mai detestabil, adese-ori se întâmplă, că o școală confesională e prefăcută în școală de stat prin mijlocul cortesirii și agitațiunii.

Berzeviczy A. nu e de părerea lui Komjathy, că rassa maghiară ar fi în pericol. Nația maghiară nu se va șperia la strigătul lui Komjathy, căci școlile e bine, că primejdia de care a vorbit K. nu există în realitate. În Ardeal și în alte ținuturi locuite de naționalități, este, ce-i drept, mult de făcut, însă judecătorul obiectiv pôte se vadă, că de 30 de ani încôce lăfărea și întărire maghiarismului a făcut un foarte mare progres. Komjathy n'are drept nici în aceea, că legea naționalităților dela 1868 a fost octroată națiunii; ea a fost dimpotrivă „încheierea luptei glorioșe“. Atunci, țină, naționalitățile voiau să îmbucătătescă țera în teritorii de naționalitate. Dér au venit alte legi după cea din 1868, cari toate sunt puse pe baza unei mai înaintate politice naționale. Tote aceste legi le-a creat partida liberală.

Komjathy: Dér cum se execută?

Berzeviczy A.: Așa cum permit împrejurările. Decă guvernul n'ar fi ridicat școle de stat în ținuturile locuite de naționalități, aș am pôte vorbi de mai multe comune slaviste....

Zsilinszky M. (secretar de stat) mulțumescă lui Berzeviczy pentru apărarea, ce a făcut politice de instrucțiune a guvernului. Lui Komjathy îi răspunde, că rassa maghiară nu se află în primejdia așa de mare, cum i-se pare; șlovacisarea și valahisarea nu sunt de origine nouă, ba aș acest proces este în continuă descrescere.

De o mie de ani nu s'a făcut pe terenul maghiarisării atâtea, cât s'a făcut în cei din urmă 30 de ani. Toți miniștri unguresci de culte și au făcut o ambițiune și o datorită din răspândirea culturii maghiare; de n'ar fi făcut așa, i-ar fi măturat opinia publică maghiară. Komjathy ar pôte să-și procure date foarte prețioșe despre cucerirea limbii și culturii maghiare printre fiii Slovacilor.

Fia-care ministru maghiar a propovăduit până acum ideea de stat maghiar mai pe sus de toate, și au lucrat în interesul ei. E destul să arătăm asupra învățământului popular. Decă cauza „kisededov“-urilor nu înainteză, vina o pörtă comunele, dér acolo unde există școlă de stat, statul își dă siliința a înșința și „kisededovo“.

Ce privește școlile confesionale și comunale, noi suntem de principiu, că aici trebuie să fiă școlă națională unitară, dér nu e corect să despoimăm nici confesiunile, nici comunele de dreptul de a-și ridica școle. Cu forța nicăiri nu se fac școlile de stat; ni-se îmbie mai mult decât putem face, dér n'avem bani să facem, și țința guvernului nici nu pôte fi statificarea completă.

Cere votarea bugetului.

Ministru-președ. Col. Szell răspunde lui Komjathy în afacerea soluțiunii rentei școlilor române din Brașov. Declară, că în afacerea acesta a scutit interesele și drepturile țării, așa că nu pricepe cum s'ar pôte vorbi despre vătămarea demnității Ungariei. Vătămător și umilitor ar fi fost, decă lucrurile ar fi rămas în starea lor de mai înainte. Declară, că între el și Wlassics, care e greu bolnav, n'a fost și nu este nici un fel de neînțelegere în cestiunea școlilor române, séu în alte cestiuni. Chiar acum i-a trimis o scrisoare din sanatoriul, în care zace bolnav, și-i spune, că în toate e pe deplin înțeles cu el. (Szell).

Se face apoi votarea și proiectul de buget se primescă. Urméză dezbateră pe paragrafi.

Din România.

Procesul Hallier.

Tribunalul de arbitri în afacerea Hallier și-a continuat ședințele la 8 Martie st. v., după ce acestea au fost întrerupte trei zile, ca să li-se dea timp avocașilor statului de a-și pregăti răspunsul la lunga pledoariă a d-lui Poincaré, apărătorul lui Hallier.

În discursul său de apărare, d-l Poincaré a susținut cam următoarele: că planurile lucrărilor dela Constanța, primite de Hallier, s'au schimbat mereu; că cei însărcinați cu controlul lucrărilor îi făceau lui Hallier tot felul de șicane, de cari scăpa numai mergând la București și înțelegându-se cu cei dela centru; că cei ce aveau să i înlesnescă primirea materialului trebuincios lucrărilor, îi făceau tot felul de întârziări, încât el nu-l avea la timp; că chiar materialul stabilit prin devisuri s'a schimbat mereu cu aprobarea celor dela centru; că materialul, care, înainte de a începe lucrările portului în regie, i-s'a refuzat lui Hallier ca réu, s'a întrebunțat în urmă ca foarte bun tot la aceleași lucrări ș. a.

Cu alte cuvinte, Poincaré a înfășșat lucrul așa, că Hallier ar fi fost cu intențiune șicanat și a dat să se înțelégă, că a fost chiar exploatat de cei însărcinați cu controlul lucrărilor etc.

Pledoaria d-lui Panu.

Indată la începutul ședinței de Miercuri a luat cuvântul d-l Panu, avocat al statului, dîcînd, că-i pare foarte rău de tonul cam ridicat al d-lui Poincaré. Acesta a promis la început, că nu va vorbi, decât de greșelile unei mici părți din administrația serviciului hidrolic, dîr nu s'a ținut de cuvînt și a întrebunțat termeni ca *vols légalisés* foarte atîngători pentru demnitatea țării, pe care, ca Român, e dator să o apere din toate puterile. De aceea va fi și puțin cam aspru cu d-l Poincaré. Crede, că în afacerea Hallier nu e absolut nimic de ascuns. Poincaré a susținut, că au fost mai multe proiecte pentru portul Constanța, dîr Hallier scie, că sunt numai două proiecte. D-lui Hallier îi plăcea să amâne lucrurile, dîr nimeni nu l'a silit să părăsească lucrările portului. D-l Poincaré și-a lăudat clientul, spunînd, că e un om foarte capabil etc. și a înjosit pe cât a putut corpul de ingineri români spunînd, că lucrările acelora erau mai pe sus de puterile lor; ba toate greșelile antreprenorului le-a aruncat în spinarea inginerilor români. A atribuit statului român un rol dubios, dîcînd, că a căutat să scape de Hallier, resiliînd contractul cu el din cauza lipsei de bani, și de aceea a pus pe ingineri să facă miseria antreprenorului, să-l siléscă a părăsi lucrările, cum a și făcut.

Noi, dîse d-l Panu, vom dovedi, că atunci, când Hallier a părăsit lucrările portului, starea financiară a statului era destul de bună, avea la îndemână 80 de milioane pentru lucrări publice, putea așa-dîr plăti din ele cele 15 milioane d-lui Hallier. Prin urmare nu e permis a se dice, că Hallier a fost pus în regie pentru-că statul n'ar avea cu ce-l plăti. Statul român a avut de-a face cu mulți antreprenori și a făcut lucrări și până la 400 milioane. Nimeni n'a îndrăsnit însă să afirme, că administrația i-ar fi făcut șicane. D-l Poincaré a vorbit de toate, dîr n'a spus, că Hallier a fost somat în Martie 1899 de ministerul lucrărilor publice să grăbescă lucrările, dîndu-i-se trei luni pentru a proba ceea ce poate. Acesta s'a întemplat înainte de a fi pus în regie. Hallier n'avea dîră, decât să se pună pe lucru, dîr el s'a pus pe fugă. Adevărata cauză a nesuccesului lui Hallier, dîse d-l Panu, a fost enormul rabat, ce l'a acordat el sub devis, care era de 23.80 la sută. Toți au înțeles, că Hallier nu va fi în stare să execute lucrările cu acest mare rabat. Altă cauză a fost temperamentalul lui Hallier, care și la cele mai mici ocaziuni ridica proteste.

Dîr, dîse d-l Panu, Hallier era genat, căci nu avea nici bani, nici credit, ceea ce o poate dovedi. Chiar grevele multiple, cari au izbucnit pe șantiere probază aceasta. Se poate, ca Hallier să fi reușit în Belgia și Franța, dîr în România îl vedem sub un aspect cu totul defavorabil pentru d-sa.

Incât pentru pretensia exagerată a lui Hallier, ea e tot-odată și curiosă. Lucrările portului reprezentau suma de 19 milioane. Hallier a primit deja patru milioane și acum mai cere încă 18. Adecă, decă l'am plăti, i-am da 22 milioane, în loc de 19, pe cari le-ar fi primit, decă ar fi săvîrșit lucrările portului.

Greșela noastră, dîse d-l Panu, este, că am fost întotdeauna prea îngăduitori față de d-l Hallier. După aceasta trece la critica amănunțelor afacerii.

Jokai despre diaristul maghiar.

Scim, că Dumineca trecută s'a dat în Budapesta un banchet festiv al „Reuniunii diaristilor“ maghiari, din incidentul aniversării a 52-a de când a reinviat libertatea (!) presei. Prezenți erau aproape toți diaristii din Budapesta, erau de față și miniștri Szell și Daranyi și mulțime de reprezentanți ai diferitelor corporațiuni. În fruntea mesei ocupa loc bătrânul și cunoscutul scriitor maghiar Mauriceu Jokai, care a rostit cuvîntul festiv, ținînd în mână un

pahar de aur. Éta ce dîse el, în resumat, în toastul, ce l'a ținut cu această ocaziune:

Jokai cere scuze, că odinioară cu glas îndrăsnit a proclamat libertatea presei. În era de pie memorii a cenzurii redactorul maghiar de jurnale trăia în o stare idilică. Până la 8 ore seara era îndatorat să dea ultimul manuscript factorului tipografiei. Pe la 10 ore se prezenta un exemplar din diar cenzurii, ér când se reîntorcea cu părți confiscate, paginatorul sta gata cu articoli de rezervă de lungime diferită, numiți articoli „neutralizați“. Cu aceștia suplinea locurile șterse de cenzură și se da foia la tipar. În ziua următoare era curios și redactorul, că ore ce o să apară în foia. Și nu era puțin surprins când vedea, că în locul unui articol despre „dieta din Transilvania“, era unul despre născerea unui vulcan submarin etc. Cu telegrame nu l'plictisia nimenea. Corespondențele din provincie nu erau urgente.

El încă e unul, dintre cei cari au despoiat pe jurnalistul ungar de această situație de paradis.

Câte aptitudini trebuie să posădă jurnalistul de azi! El e agricultor, grădinar, econom, viier, miner, corăbier, predicator, crășnic, olopotar, înviător la înmormântări, frate de mire, matriculant și poet!

Jurnalistul maghiar de astăzi e protector, mecenat, colector de oferte maritimose, un amic al deapropelui, îngrijitor de copii, mijlocitor de oficii, portier universal. Jurnalistul maghiar e controlor public, diplomat, avocat, judecător, tribun al poporului, gura satului, reprezentant al orașului, deputat, orator temut. Același e comerțiant, financiar, economist național, profet de timp, clăditor de căi ferate. El e medic, îngrijitor de bolnavi, salvator, desinfector, hipnotiseur, farmacist și bucătar. El e polițist, procuror general, apărătorul virtuții, rafinatorul moravurilor. Jurnalistul maghiar e o om de sport, atlet, biciclist, vîslas, cunoscător de cai, vînat. El e consilier public, corespondent, educador de fete mai înalte, biurou de informațiuni. El e croitor, negustor, expert de toalete, consilier intim actual de boudoir; dansator, actor și musicant în praxă și teorie. Pe lângă aceasta mai e jurnalistul maghiar și poet, ba chiar savant, polyhistor, magister omniscibilium, biograf universal, profesor și dascăl.

Adese-ori trebuie să fiă el și un vitéz soldat, avînd să apere chiar cu sângele său adevărul! Ceea-ce e încă mai greu: jurnalistul maghiar trebuie să fiă și un seladon (amoretz), care acompaniează dame frumoase, intervieveză artiste de renume și prezintă publicului comorile lor prețioase de secrete. El mai e călător, care nu pregetă a cerceta scenele evenimentelor interesante, Constantinopolul, Stockholm, Lisabona, Turin, Sighisóra, așa-dîr el e geograf, topograf, etnograf, cum nu mai este alt jurnalist pe lume. Jurnalistul maghiar e încă alchimist, care face din hîrtie aur și din aur hîrtie. Afară de aceea el mai trebuie să aibă dibăcia de a face minuni geografice! Cetim în s-ta scriptură, că Mesia a săturat într'o di cu câte-va pîni de orz mai multe mii de oameni. A fost o minune! Voi însă, iubiti colegi, de săptămîni de zile săturați un public de sute de mii cu pâne de ovés! (alusie la afacerea liferăției de ovés a lui Ugron).

Culmea aptitudinilor jurnalistului maghiar o spune Jokai mai la urmă. Jurnalistul maghiar trebuie să fiă cel mai agil și perfect corifeu de corteși. Trebuie să mai pricépa și politica, dîr nu e absolut necesar. Atâtea feluri de sarcini v'a încărcat pe umeri libertatea de presă, al cărei vizitor intelectual am fost eu! Dîr totuși nu vé cer iertare, ca să nu dîcă cine-va: Tu nu te plîngi, ci te fălesc! De, o carieră vrednică de laudă e jurnalistica de azi, și cu bucuria îndeplinim toate problemele ei. Numai sclavului îi este munca o pedepsă, celui liber însă o desfătare!“

SCIRILE DILEI.

— 10 (23) Martie.

Numai unguresce. Primarul Budapestei Halmos, după cum aflăm din foile budapestane, a găsit o nouă ocaziune de-a dovedi „patriotismul“ său. El a cerut dela comanda militară să-i trimită lista oficerilor pensionați capabili de-a figura ca alegători. Comanda militară a satisfăcut cererei primarului, scriindu-i însă în limba germană. Primarul din cauza aceasta a respins actele cu adausul, că numai în limba maghiară le poate primi. Se va vedea acum, ce va face comanda militară.

Szell despre reforma administrației. O deputație a reuniunii centrale regnicolare a notarilor a predat la 5 Martie n. ministrului președinte Szell, ca ministru de interne, un memoriu cu privire la regularea administrației comunale. După-ce vorbitorul deputației a schițat cuprinsul memoriului, ministrul a răspuns prin'to vorbire mai lungă, în care a arătat insuficiența sistemului actual de administrație. Promite, că va face tot posibilul să se îndrepteze defectele administrative de azi și la timpul său va înainta camerei un proiect de reformă. Nu e destul, dîse Szell, a repara numai, ci a transforma cu totul fără a-se trece cu vederea spiritul național maghiar. — Par'că-l aușim vorbind pe banffy!

Timbrele postale vechi. Ministrul unguresc de comerț a dat o ordinațiune, după care timbrele vechi postale austriace, precum și alți articuli postali vechi de valoare, cari n'au fost scoși din us la 1 Ianuarie a. c., vor mai pute să se folosească până la 30 Septembrie st. n. 1900. Va să dîcă timbrele de epistole și corespondențele postale pot fi încă folosite până la finea lui Septemvrie.

Papa despre viața omenescă. Din Roma se raportază, că dîlele acestea a fost primit în audiență la Papa principiile de Reuss Henrik VII, principele Labkovitz și baronul Morsey, fost deputat austriac, împreună cu soția sa. Au fost primiți cu deosebită afabilitate de Sântul Părinte, ér când unul dintre vizitatori își exprimă bucuria pentru sănătatea și fața înfloritoare a Sântiei Sale, Papa îi răspunde: „Viața omului e în mâna lui Dumnezeu, însă eu cred, că cu moderațiune și cu o înțeleptă folosire a puterilor sale tă-care om ar pute ajunge la o etate foarte înaintată. În mica mea patriă nu este raritate, ca unui omeni să trăiescă și peste o sută de ani“.

Predici. Poimăne (Duminecă în 12 Martie v.) va predica în biserica Sf. Nicolae din Scheit părintele Dr. Vasile Saftu.

„Noul Paganini“. Marele virtuos în violină Jan Kubelik supranumit „noul Paganini“ va da, în trecerea sa pe aici, și în Brașov un singur concert Vinerea viitoare în 30 Martie n. în sala de concerte dela redută. Tînerul artist, care n'a implinit încă 20 de ani, a ajuns a fi cel mai renumit dintre toți virtușii în violină ai timpului de față, și este admirat pentru tehnica sa fenomenală, neîntrecută în ce privește siguranța și finețea ei. De aici vine că i-s'a dîs cu drept cuvînt al doilea Paganini. Deodată cu tînerul artist boam se va produce și cântăreța distinsă, d-sóra Dora Lichtenstein, și îi va da concursul ca acompaniator la piano d-l Ludovic Schwab profesor la conservatoriul din Praga. Programa concertului va fi publicată încurînd. Bilete se vor vinde de Luni dimineața încolo la librăria Hiemesch în tîrgul grăului.

O moștenire de patru milioane pentru anul 2015. În Lőcse a răposat dîlele acestea medicul de ștab Ludovic Wester în etate de 65 de ani. Răposatul și-a testat întrégă averea sa, în sumă de 30,000 corone, în favorul institutului de orfanii regnicolar al evangelicilor, dîr cu condiția, ca fundațiunea numai atunci să se folosească în favorul scopurilor institutului orfanal, după ce capitalul împreună cu interesele sale capitalizate se va urca la patru milioane corone. Acesta va fi cam

peste 115 ani, adecă prin anul 2015 după Christos.

Inimă maghiară — metal berlines. Presa maghiară e foarte indignată. Indignarea i-a deșteptat'o scirea diarului „Berlines Lokalanzeiger“, că monumentul împărătesei-regine Elisabetă, pentru ridicarea căruia au colectat femeile și fetele maghiare, va fi turnat un bronz în Ungaria, ci chiar în Berlin la firmă „Schaeffer et Walcker“. Monumentul l'a modelat în gips sculptorul maghiar Zala, care a primit, dîce foia berlinesă, mulțime de oferte mai favorabile dîr el a decis totuși să-și tórne figura la firma numită. Lucrul acesta, strigă cu indignațiune foile din Peșta, trebuia să se facă aici acasă în fabrică maghiară, căci cheltuielile pentru monument în Ungaria s'au adunat din contribuțiile femeilor maghiare. Monumentul întreg reprezintă un altar încunjurat de o cunună uriașă. În dosul monumentului se află geniul iubirei, érdinaintea așgerului stă o cruce încinsă cu o cunună de spină cu inscripția: „In memoriam sempiternam.“ Destul că Ungurii sunt făcuți pămînt, că „inimă maghiară“ — cum dîce foile lor — se tórne în metal berlines?

O demonstrație de țărani bulgari. Poporațiunea din nordul Bulgariei e în mare mișcare și în orașele Razgrad, Rusciuc și Sumla au fost săptămîna aceasta mari turburări, ba în Varna poporul a venit în conflict și cu miliția. Causa mișcării este o lege votată de Sobranie și sancționată de principe, lege care a schimbat în deciuială darea de pămînt, ce se plătia în natură. Poporațiunea simțindu-se nedreptățită a protestat contra legii. Ministrul președinte bulgar a dat ordin prefeților, ca astfel de adunări să le împrăștie, de-ore-ce sunt ilegale. Principele însuși a refuzat să priméscă o deputație de țărani, care voia să reclameze. Mișcarea e de caracter primejdios și a luat proporții amenințătoare în urma conflictului sângerous din Varna.

2 Un medicament pentru popor. Prin așa numitul spirit de vin (Franzbrandtwein) și sarea de vin al lui Moll, pacierților li-se oferă un mijloc vindecător sigur și ieftin contra maladiilor de reumă apoi la rîni și umflături. Pr'țul unei sticle dimpreună cu îndrumarea necesară e de corone 1.50. Se trimite dînic prin rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. și reg. A. Moll, Viena I Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie și în droguerii să se cêră hotărît preparatul A. Moll, care e provédut cu marca de contravenție și cu subscierea.

Demonstrație „patriotică“.

S'a scandalizat „tinărima de aur“ maghiară din Budapesta, pentru-că studenții germani dela școlile superioare din Viena, născuți pe globul maghiar, vor să pună bazele unei reuniuni, care să vină în ajutorul fraților și părinților lor germani amenințați de pericolul desnaționalizării, mai corect dîs al maghiarizării. În ochii soviniștilor turbați maghiari, mai mare „păcat“ nu puteau face acei devotați și entusiaști naționaliști germani, căci înainte Ungurului, tîner și bătrîn, trece drept crimă și trădare de patriă încercarea „străinilor“ de a-și apăra naționalitatea și limba, amenințate de potopul maghiarismului violent.

Ce era dîr să facă nobilii tineri „maghiari“, cu ce „bravuri“ să se arate înaintea lumii civilizate, decă nu cu demonstrații scandalose, arma tuturor omienilor, cari și-au pierdut rostul și în piepturile căroră nu mai bat sentimentele mari și nobile ale respectării dreptului și libertății altora de a trăi și a-se desvolta în propria limbă și cultură națională?

S'a adunat dîr „lamura“ junimii maghiare din Budapesta într'un mare meeting, la care, după rapórttele foilor unguresce, au participat aproape 1000, ca să se sfătuescă ce e de făcut. Aceleași foi spun, că adunarea a fost dela început până la sfîrșit o pătimășă izbucnire, ba în ura și furia lor au mers unii așa de departe, încât s'au năpustit chiar în contra presei maghiare, învinuându-o cu nepatriotism, pentru-că nu apăra cu destulă energiă nația maghiară contra atacurilor pangermane.

In vorbirea de deschidere un anumit *Köpösky*, președintele „Egyetemi Kör“-ului, a spus, că nu s'au adunat, ca să demonstreze în contra unor *miserabili*, cari vor „se seducă poporațiunea blândă și patriotică șvabă“; acei seducători (tinerii germani) „sunt mult mai ticăloși“, decât se merite a se ocupa de ei. S'au adunat însă, ca să manifesteze pentru „sentimentul național al tinerimei maghiare“ și să provoace pe acei tineri, cari sunt din ținuturile locuite de Șvabi, „să apere poporul, care n'are nimic de a face cu mișei.“

Ei, vedeți, așa scie să vorbească un tiner maghiar pus în fruntea unei societăți ungurești.

S'a cetit apoi un proiect de rezoluțiune, în care se protestează viu contra mișcării tinerilor germani din Viena și se cere ca toți să sară „în apărarea maghiarimei periclitată prin astfel de tendențe subversive“. Cei de față au aplaudat furtunos, apoi a venit rândul la vorbiri. Un „patriot“ patentat cu numele *Brazovay* a spus, că reua politică de naționalitate a guvernelor este pricina agitațiilor, se fac prea mari concesii naționalităților, ba li-se face posibil dobândirea de diplome pentru aceia, cari nici nu știu ungurește. — Altul cu numele *Turecsak* a spus, că cei ce au subscris apelul vienez sunt numai niște „gunoie ale Sașilor ardeleni“, ei nu merită nici dispreț, de aceea nu află necesar, ca proiectul de rezoluțiune să li-se trimită și lor. — Un *Boross* din Dobrețin a spus, că mișcarea tinerilor germani e foarte însemnată, ea trebuie sugrumată neamănat, ca nu cumva să crească și să se facă mare, ca mișcare studenților „valahi“, — și așa mai departe.

Ca să pună capac la toate, s'au dus o parte din ei la Teatrul Național, unde au demonstrat în contra lui *Keglevich*. Aici însă i-a surprins poliția și i-a împrăsciat. Pe trei dintre ei i-a arestat: *Pressburger*, *Fuchs* și *Steiner* — toți Maghiari „neaoși“.

In chipul acesta scie ei să-și manifesteze sentimentele patriotice și se „apere“ interesele maghiarismului. Ha! ha! de așa apărători!

O propunere importantă.

(Din camera Română.)

In numele a 30 de deputați ai camerei române, d-l *N. Filipescu* a depus o propunere de modificare a art. 43 din Regulamentul camerei, de următorul cuprins:

„Art. 43. — Șapte deputați pot prezenta Adunării ori-ce proiect de lege sau propunere.

„Ori-ce propunere sau proiect de lege, care atrage după sine o cheltuială ori care, trebuie să creze și un venit din impozit pentru acoperirea acelei cheltuieli.“

Comisiunea camerei pentru modificarea articolului de mai sus a ales raportor pe d-l *Const. C. Arion*, care și-a și făcut raportul său.

In acest raport se arată mai întâiu, cum este privit dreptul de inițiativă parlamentară în Anglia și în Franța și la ce îngrădiri, mai mult sau mai puțin reale, este el supus.

Mai cu seamă în materie financiară dreptul de inițiativă parlamentară rău înțelegându-se a produs rezultate deplorabile. A venit timpul, ca și în România să se ia măsuri pentru a-l îngrădi mai mult, ca să se pună frâu unei prea mari libertăți, ai căreia efect este până în prezent, că a mărit cu decimii de milioane datoria publică a României. Etă cum esplică această raportul sus amintit:

In regimul parlamentar, dorința, uneori foarte legitimă, de a mulțumi colegiile electorale, a îndemnat pe deputați să propună creațiunii și îmbunătățirii de un interes local n-ătagăduit, d-er de un interes general foarte dubios. Acele creațiuni, ac-le îmbunătățiri au avut asupra pungei Statului efecte absolut păgubitoare.

Stău încă prospete în memoria fiăoăria numeroșele fapte, cari demonstrează aceste adevăruri. Câte linii de drum de fier au fost votate, după propuneri datorite inițiativei parlamentare și impuse astfel diferitelor guverne! Una singură, Bărlad-Galați, a costat între 30 și 40.000.000 lei. Câte alte milioane nu s'au cheltuit cu linia

Pitești-Curtea-de-Arges, Alexandria-Roșiori și cu celelalte?

Aceste linii, de un interes secundar, nu pot avea decât o circulațiune restrinsă și, decât au putut populariza în localitate, pentru moment, numele deputaților, grație inițiativei, cărora au fost propuse, votate de Cameră și impuse guvernului, apoi de sigur ele n'au fost nici creatoare de importante bogății, prin mișcarea ce ar fi provocat, nici producătoare de venituri fiscale, căci în comparația cu costul creării lor și cu cheltuielile de întreținere, ele dau un deficit permanent.

Trebuie, pe lângă acesta, să ne reamintim, că numeroșele licee din orașele de reședință ale districtelor sunt, în mare parte, datorite zelului intervențiunii a deputaților din localități de pe vremuri. La început modeste gimnasil, ele s'au transformat treptat în licee complete.

Neapărat se răspândesc ast-fel cunoștințele clasice, se pun la îndemna fiăoăria, și acesta în mod gratuit. D-er, ce o fi câștigat clasicismul la noi în țară din această cultură secundară, mai mult estensivă decât intensivă, și poate cam pripită față de trebuințele noastre reale, decât s'a largit cercul cultural? Cu cât în realitate s'a înălțat nivelul cultural?

Aceste sunt chestiuni grele, pe cari creațiunile numeroșe de licee a putut să le pună, d-er nu le-a putut tranșa.

Faptul este, că relativ la numărul populațiunii, cu gradul nostru de dezvoltare culturală și mai cu seamă de dezvoltare reală a instrucțiunii primare, avem scoli secundare mai numeroșe, decât națiunile occidentale.

Și, decât nu se p-ote afirma cu certitudine, că s'a înălțat mult nivelul cultural, se p-ote însă afirma, că toate aceste creațiuni apasă simțitor asupra bugetului.

Nu trebuie să uităm, în fine, extraordinara dăruirea, cu care s'au votat recompensele extraordinare și pensiunile, destinate a răsplăti servicii foarte respectabile, d-er dintre cari puține în realitate aveau acel caracter de extraordinară importanță, care se merite o atât de mare onoare și un sacrificiu atât de însemnat ca cel al unei recompense naționale.

In analele nici unui parlament nu se va fi vădit atăta mun ficeață ca aceea pe care, până la 1890, o arată parlamentul român către toți funcționarii publici, către văduvele și orfanii lor, ba un-ori chiar către urmașii vre-nui deputat din majoritatea momentului.

Negreșit, că foarte adese ori acele pensii și recompense naționale veniau în ajutorul unei miserii, demnă de totă compătimirea; d-er, chiar decât toate ar fi fost inspirate de sentimente de umanitate, s'a pierdut prea mult din vedere, că Statul nu trebuie să aibă decât un rol foarte limitat în materie de asistență publică. De câte ori însă pensiunile, une-ori considerabile, au fost propuse și votate pe baza unor sentimente de prietenie și de tovarășie politică, mai mult decât pe aceea a vre-unei crude necesități a pensionarului?

Cu atât mai mult se împovărau bugetele viitoare prin asemenea propuneri, cu cât graba de a-se vota legile este caracteristică în parlamentul român și nu-și găsește nici un exemplu similar în vre-un alt parlament; mai în toate parlamentele proiectele de lege sunt supuse înainte de vot la două sau trei lecturi, făcute la intervale, tocmai ca să se dea timp reflecțiunii să-și producă efectele sale.

La noi toate acele proiecte de milioane se prezentau Camerei fără altă preparațiune, decât aceea care, de ordinar, se face prin secțiunii și în comitetul delegaților.

Se înțelege, că aceste critici se adresează trecutului. Astăzi înțelepciunea ni-a venit cu strălucitoare situațiunei financiare. Camera actuală nu are să-și impune nimic.

Am crezut însă util în momentul chiar în care se face o propunere, destinată să oprească în viitor depărtarea dela înțeleptă regulă de conduită, pe care o impune necesitatea momentului, am crezut util, d-lor deputați, să vă reamintesc abuzurile făcute cu dreptul de inițiativă parlamentară în materie de cheltuieli, abuzuri, cari au contribuit în mod simțitor la crearea stărei financiare de azi.

Războiul din Africa sudică.

Situația pe câmpul de luptă din Africa e neschimbată. Nici Englesii, nici Buriu n'au făcut în ultimele zile mișcări mai însemnate. Lord *Roberts* anunță, că lord *Kitchener* a ocupat zilele trecute *Prieska*, pe pământul Griqua, și în fața năvalei oștilor sale Buriu s'au retras. *Kitchener* este așa-d-er departe încă de *Mafeking*, ér faptul, că

el însu-și operază contra răsculaților, este o dovadă, că răscola se estinde în mare și pericolităză linia de contact a lui *Roberts* cu drumul ferat din *Capstad*.

*

Interesante sunt scirile, ce se comunică din *Croonstadt*, unde Buriu s'au adunat în număr mare. Se afirmă, că ei așteptă vesele și voioși pe Englesii. Președinții *Kruger* și *Steyn* au ținut în lagărul bur discursuri însuflețitoare. *Kruger* a îndemnat pe ostași să continue lupta pentru libertate, căci cu toate-că Englesii au ocupat *Bloemfontein* pe câte va săptămâni, e absolut sigur, că statele bure își vor conserva independența. — *Steyn* încă a ținut ostașilor un discurs foarte înflăcărat. El dișe, că ocuparea orașului *Bloemfontein* nu însemnă încă cucerirea statului liber *Oranje*. *Steyn* continuă așa:

— Anglia ni-a refuzat cu desăvârșire libertatea; astfel fiind, ce putem face alta, decât să ne luptăm până la ultimul picur de sânge. *Războiul* numai acum se începe în-*tr'adevăr*. Eu, ca președinte al vostru, Vă fac atenți și vă provoc, să nu dați credință proclamățiunei lui *Roberts*. Anglia tot-deuna și-a călcat cuvântul dat și contractele încheiate nici-odată nu i-au fost sfinte. S-er d-er n'a declarat *Millner* mai d-er, că toți *Africanerii* trebuie st-irpiți? Lupta trebuie s'o ducem până la fine, încrederea noastră e în Dumnezeu!

Vorbirea acesta a făcut o mare impresiune.

*

Agentiei „*Reuter*“ i se comunică din *Kimberley*, că *Duminea* trecută un mare foc de pușci a fost lângă *Warreion*, între trupele englese, cari ocupau țărmul riului *Vaal* și între Buriu, cari tăbăreau lângă *Fourteen-Stream*. Făcându-se noapte, Buriu s'au retras spre *Cristiana*, după-ce Englesii au început să-i supere cu tunurile.

Academia Română.

Raport asupra lucrărilor făcute în anul 1899—1900.

Domnilor Colegi!

Întăia noastră cugetare la deschiderea sesiunii generale trebuie să se întoacă cu recunoștință către *Augustul Protector* și Președinta de onoare al Academiei, *Majestatea Sa Regele*, și către *Familia Regală*. Bună-voința și interesul, ce *Majestatea Sa* arată în toate ocaziunile progresului culturii naționale, și în deosebi Instituțiunii noastre, întărește neincetat simțămintele de respect și de dovament, pe cari Academia le p-ortă Dinastiei.

Academia a luat parte cu țera întregă la via îngrijire, ce a născut b-ola primejdioasă, care atinsese pe *Alteța Sa Regală Principele Carol*. Am trecut prin aceleași zile de emoțiune și de neliniște ca și atunci, când viața *Alteței Sale Regale Principei Moștenitor* era în pericol. Împărțind bucuria generală pentru fericita însănoșare a *Principelui*, Instituțiunea noastră a exprimat *Majestății Sale Regelui*, printr'o adresă, felicitările cele mai călduroșe și urările sale, ca *Dumneșu* să ferescă întot-deuna, ca și până acum. *Dinastia* și țera de nenorociri. *Majestatea Sa Regele* a onorat Academia cu un călduros răspuns telegrafic dela *Sinaia*.

In ședința dela 7 Maiu, secretarul d-vostră general a cetit, ca și în alți ani, un memoriu despre semnificarea zilei de 10 Maiu 1866, când *Majestatea Sa Regele Carol* a intrat întâia-dată în capitala Sa.

I. Membrii Academiei.

Două pierderi a suferit Academia în cursul anului, prin încetarea din viață a membrului său corespondent *Dr. Gheorghe Assaky* și a membrului său onorar *Dr. Francisc Bock*.

Dr. Gheorghe Assaky ajunsese să ocupe, prin lucrările sale, un loc de frunte între învățații, cari cultivă știința medicinei. El câștigase o pozițiune importantă în corpul universitar din Franța, unde-și făcuse studiile, și reputațiunea sa științifică era stabilită, când fuse chemat, în 1886, ca să fiă profesor la *Facultatea de Medicină* din

București. Aci lecțiunile sale au inaugurat o școlă nouă, întemeiată mai cu seamă pe observațiunii și pe lucrări practice. Profesor de chirurgie mai întâiu, apoi de ginecologie, *Dr. Assaky* a format în amândouă aceste specialități discipoli ale căror nume sunt astăzi cunoscute și cărora li-a insuflat cu deosebire iubirea de cercetări și lucrări științifice. O b-ola grea i-a întrerupt activitatea și a pus capăt vieții sale la 22 Aprilie trecut. Intre *Dr. Assaky* și Academia, înafară de relațiunile create prin alegerea sa în 1890 de membru corespondent al Instituțiunii noastre, erau și legături de-o altă natură. *Dr. Assaky* a fost nepotul și unul din executorii testamentari a lui *Vasilie Adamachi*, generosul binefăcător al Academiei și al tinerimii studioșe. În această calitate, el a dat Academiei concurs desinteresat și călduros pentru a îmlesni și grăbi îndeplinirea voinței unchiului său. Instituțiunea noastră a ținut să și împlinescă o pioasă datoriă, decid-nd, ca în semn de omagiu, piatra amintitoare de pe mormântul regretatului nostru coleg să fiă așezată de Academia.

D-l *Dr. V. Babeș* a făcut, în ședința dela 7 Maiu, o espurere amănunțită despre activitatea d-rului *Gheorghe Assaky*.

Dr. Francisc Bock, membru onorar al Academiei încă din 1871, era un erudit cunoscător al anticităților și artei religioșe creștine. El a publicat studii foarte prețuite asupra artei religioșe în Evul mediu. *Dr. Bock* a încetat din viață la 19 Aprilie (1 Maiu) la *Aix-la-Chapelle*.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Budapesa, 22 Martie. Azi s'a format primul club al deputaților naționali sășesci. Președintele clubului e deputatul *Wilhelm Bruckner*, vice-președinte *Henric Schwicker*.

Viena, 22 Martie. Guvernul bulgar a protestat în mod formal în contra măsurilor luate de România cu privire la c-erța pentru hotarele insulelor *Eșec-Adă* și cere, ca afacerea acesta, precum și a altor insule dunărene să fiă supuse unui arbitriu conform spiritului hotăririlor conferenței dela *Haga*.

Miramare, 22 Martie. Cununia archiducesei *Stefania* cu contele *Lonyai* s'a săvârșit azi aici.

Londra, 22 Martie. Corespondentul lui „*Daily Mail*“, care a sosit din *Bloemfontein* în *Capstad*, anunță, că în timp de trei săptămâni nu vor mai fi lupte, de-ore-ce se urmăze negociări.

Din *Lourenzo-Marquize* i-se vestesce lui „*Times*“, că se plănuesce unirea *Transvaalului* cu *Oranje*, *Kruger* fiind președinte, ér *Steyn* comandant suprem.

Pretoria, 22 Martie. Buriu au dobândit o mare învingere asupra Englesilor la *Lobatsi*. Englesii au fost respinși cu pierderi mari. Buriu au prins mulți soldați englesi și 15 lădi cu cartușe.

La *Bethulie* într'o mare luptă Englesii au fost bătuți și respinși cu pierderi foarte mari.

Literatură.

O carte valoroasă, scrisă de d-l *Ioan Popa*, profesor la școlile române din *Brașov*. Cartea este intitulată: „*Caractere morale*, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“. Această carte, atât prin esteriorul său elegant, cât și prin cuprinsul său bogat, de aproape 400 pagini, este o adevărată podobă în literatura noastră. Vom cănta s'o facem mai de-aprope cunoscută cetitorilor noștri; de-ocamdată ne mărginim a atrage asupra ei atențiunea tuturor Românilor iubitori de carte; în ea cetitorul va găsi o comoră nespuse de prețioasă de învățături, de măngăieri, de însuflețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul l fl. 25 cr. (cu posta l fl. 35). Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal. — Se află de v-ndere la *Tipografia „A. Mureșianu“*, la librăria *N. I. Ciurcu* și la librăria *H. Zeidner* în *Brașov*.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

Cărți de rugăciuni și predicii.

Anghira Mântuirii, cărțica de rugăciuni și cântări pentru mângăierea sufletescă a drept credincioșilor creștini, *Edițiunea IV corectată*. Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un exemplar în păreți tari colorați 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni și cântări, întocmită pentru toate trebuințele vieții. *Edițiunea IV*. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conține peste 334 pag. Legată în păreți tari colorați, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărțica de rugăciuni și cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai marișori. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un exemplar legat în păreți tari colorați costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri și laude întru onorea Precurarei Fecioarei Maria, pentru folosul și mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Prețul unui exemplar legat în păreți tari colorați 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvântări bisericesti pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular Ioan Pannu Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicii sunt favorabil aprepțiate și din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrele și tertăciuni pentru diferite cazuri de moarte, întocmite de Ioan Pannu, cunoscutul scriitor bisericesc. Conțin vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predici pentru Dumineci de Iustin Popșiu, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprinzând predicii frumoase pentru toate Duminecele de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de Vasile Christe. Conține predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predici pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an, de Em. Bărbulescu, cunoscutul atâr de mine în cercurile românești din numărările sale și merit atâr de medicose, instructive și cu atârta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

O carte de legi. „Amicul Poporului“ îndreptar în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român de Titu Vuculescu, pretor în Peștea maghiară. Cartea e întocmită la înțelesul țeranilor, așa că din ea ori-ce plugar, ori-ce măestru, ori-ce om, care știe ceti, poate să înțelgă la murit, și-i este după lege ertat să facă și ce nu; cum are să-și câștige anumite drepturi, la cine să se îndrepte cu plângerea ori cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

„Răsboiul pentru neatârnae“, povestit pe înțelesul tuturor de George Coșbuc, este o carte nu numai cât se poate de interesantă, bine scrisă și atrăgătoare, dâr tot-odată și cea mai efină între cărțile românești, apărute până acum. Un exemplar în format mare 8° de 283 pagine costă numai 50 cr. (cu posta 55 cr.). Cu deosebire ar fi de dorit să se răspândescă cât mai mult în straturile poporului, fiind ea în adevăr scrisă „pe înțelesul tuturor“.

Scrieri economice:

Agrologia sau Agricultura generală de Dr. G. Maior, profesor la școala centrală de agricultură din Bucuresci. E cea mai bogată și tot-odată cea mai temeinică scriere românească cu privire la cultura pământului (aratul sămânatul, gunoiul etc., etc.) Conțin 217 figuri de-ale diferitelor aparate economi (pluguri, grape, tăvăluguri etc.) E o carte foarte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotechnia sau Cultura sbecială a plantelor, scrisă tot de D-I G. Maior. Această carte se estinde pe 611 pagine format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-amăruntul soiul modul de cultură, bôlele și

vindecarea etc. gentru fă care plantă, precum cereale (tot felul de cucate, ca grâu, sâcară, orz, ovâs, orez, mei, cucuruz, hriscă, etc.); apoi mazere, linte, mazêriche, rapiță, mac, sofran, hemei, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfecele, hrân curechiu, și alte multe. Apoi diferite plante de nutreț, ca lucernă, trifoi, mohor, cucuruzul verde nutreț, diferite compozițiuni pentru fânațe și pășuni artificiale etc. Alcapitlu tracteaza despre cultura fânațelor, alțul irigațiuni, altul despre pășuni etc. Prețul 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl 25 cr.)

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Constantin Dimian, preot în Brețou. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor săteni de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Prețul 40 cr. trimis francat.

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viier, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeinssen. *Edițiunea a V-a*. Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Grădina de legume, de Ioan E. Negruțiu, profesor în Blășu. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu e de cel mai mare folos practic și, pe cât șcim, în literatura noastră de dincoace e singura scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr (plus 3 cr. porto.)

Cele mai de lipsă cunoscv te despre Legea veterinară — o carte foarte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Conține 134 pag. format mare și costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Cartea Plugarilor“ seu povestiri economice despre grădărit, economia câmpului, crescerea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. Tracteaza despre legumărit, gunoi, lucrarea pământului, sămânături, vierit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, găitelor etc. Un exemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Această carte a eșit numai acum de sub tipar.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.05
Renta de corone ung. 4%	93.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	100.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.—
Bonuri rurale ungare 4%	93.10
Bonuri rurale croate-slavone	93.50
Impr. ung. cu premii	164.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.50
Renta de argint austr.	99.30
Renta de hârtie austr.	99.10
Renta de aur austr.	98.20
Losuri din 1860.	136.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	127.80
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	187.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	135.40
Napoleoniori	19.29
Mărci imperiale germane	118.65
London vista	242.95
Paris vista.	96.37 1/2
Rente de corone austr. 4%	99.45
Note italiene.	90.15

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Martie 1900.

Banconota rom. Cump.	18.88	Vënd.	19.—
Argint român. Cump.	18.60	Vënd.	18.70
Napoleoniori. Cump.	19.20	Vënd.	19.30
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	19.70	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

ANUNCIURI

sunt a se adresa subscrișei administratiunii. In cazul publicării unui anuiciu mai mult de odată se face scădământ care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Sz. 730 és 744—1900. tkkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közbiré teszi, hogy Albina takarékos és hitelintézet brassoi fioktelepe és Enescu Iosif végrehajtatónak Balesa Bucur luon és neje végrehajtást szenvedők elleni 550 frt. és 230 ft. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén lévő, Szohodol község határán fekvő a Szohodoli 51 sz tljkvben a + 264, 265, 266, 267, 270/1, 272/3, 263/1. Avisz egész ingatlanra 1028 koronában a + 268, 269 hrsz. egész ingatlanra 50 koronában, ezennel megállapított kiküáltási árban az árverést elrendelte és pedig a 268, 269 hrsz. ingatlanokra csupán Enescu Iosif végrehajtató érdekében, úgy hogy ha nevezett az árveréstől bár mi okból el állana az árverésen ezen ingatlanok kivételével csupán a 264, 265, 266, 267, 270/1 272/3 és 263/1 hrsz ingatlanok becserátanak árverés alá éshogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1900 évi Iunius hó 12-ik napján d. e. 9 óráker Szohodol község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett ártolyamnal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéseről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó. 1900 évi február hó 17-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

Dr GRÜNFELD.

egyszerű

900.1—1

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subserierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioșe la stomach și pânțee, în contra cărcelilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bole femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marea de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de reocă. Prețul unei sticle originale plumbate, Corone e 1.80.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodu cel mai nou pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucati Corone — 40 Cinci bucati Corone 1.80. Pie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll

Trimăterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se cereă annuit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kelleman și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

ABONAMENTE

LA

GAZETA TRANSILVANIEI

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni.	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni.	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Comnii cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.